

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Юхно О. О.

У рамках протидії злочинності виділяється ряд стратегічних напрямів діяльності, одним з яких є боротьба зі злочинністю, яка включає в себе систему кримінологічного запобігання злочинам. Аналізуючи будь-яку діяльність неможливо не згадати про суб'єктів, які її здійснюють, як про один з необхідних системоутворюючих елементів. Залежно від цілей, завдань та функціональних обов'язків суб'єктів протидії злочинності їх умовно можна поділити на дві групи: а) суб'єкти протидії злочинності, які діють на загальносоціальному рівні; б) спеціальні суб'єкти протидії злочинності. До спеціальних суб'єктів протидії злочинності належать: органи, які спеціально створені для боротьби зі злочинністю (які діють у рамках кримінального судочинства); органи, що здійснюють інші функції (діють поза рамками кримінального судочинства).

Те, що ОВС та інші правоохоронні органи займають основне місце в системі суб'єктів протидії злочинності, не викликає сумніву. Це зумовлено функціями, завданнями і діяльністю, що вони здійснюють.

У своєму дослідженні О.Ф. Скакун звертає особливу увагу на діяльність правоохоронних органів і їх роль у кримінологічному запобіганні. На правоохоронні органи покладена одна з функцій держави - правоохоронна, що полягає в "забезпеченні охорони конституційного ладу, прав і свобод громадян, законності і правопорядку, що встановлені і регулюються правом усіх суспільних відносин" [1, 52]. Зазначені органи реалізують цю функцію шляхом здійснення правоохоронної діяльності, основними ознаками якої є: спрямованість на охорону права від будь-яких порушень; виявлення правопорушень і винних осіб; дотримання встановлених законом правил і процедур; здійснення діяльності за допомогою застосування юридичних заходів впливу, чітко відповідному закону; здійснюється спеціально уповноваженим державними органами; реалізується в установленому законом порядку [2, 73-86].

Аналізуючи загальний зміст правоохоронної діяльності, можна сформулювати безпосередні завдання ОВС та інших правоохоронних органів, серед яких особливо виділяють гарантії, захист і забезпечення прав, свобод та законні інтереси громадян, матеріальних і духовних благ суспільства, конституційного ладу, суверенітету і територіальної цілісності держави [3, 10]. Реалізація зазначених цілей і завдань покладається на ОВС та інші правоохоронні орга-

ни, основними напрямками діяльності яких є: забезпечення законності, запобігання виникненню причин і умов учинення суспільно небезпечних діянь, недопущення їх розвитку і ліквідація наслідків, боротьба зі злочинністю й іншими правопорушеннями [4, 8].

На підставі викладеного можна зробити висновок, що здійснення правоохоронної діяльності є одним з основних завдань правоохоронних органів. До них належать органи, установи і служби, перелік яких закріплений у Законі України "Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів", а саме: органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку в Збройних Силах України, митні органи, органи охорони державного кордону, органи державної податкової служби, органи й установи виконання покарань, державної контрольно-ревізійної служби, рибохорони, державної лісової охорони, інші органи, що здійснюють правозастосовні чи правоохоронні функції [5]. Перераховані в наведеній нормі закону державні структури належать до правоохоронних органів у широкому змістовному понятті. У вузькому ж понятті до правоохоронних органів належать органи внутрішніх справ, податкової міліції, служби безпеки, митної служби і прокуратури, поєднані в одну групу - органи кримінальної юстиції. Вказані органи виконують особливу роль серед спеціальних суб'єктів протидії злочинності в цілому і кримінологічного запобігання, зокрема. Виділення цих органів в окрему групу зумовлено наявністю в них основних загальних першочергових функцій - запобігання та боротьби зі злочинністю.

Ми підтримуємо О.М. Бандурку та Л.М. Давиденку, які роблять висновок, що напрямки діяльності цих суб'єктів досить різноманітні: нагляд за виконанням законів, реагування на факти вчинення злочинів і правопорушень, залучення до юридичної відповідальності винних осіб та ін. Ця діяльність здійснюється у двох напрямках - у рамках кримінального судочинства, де вона має здебільшого кримінально-правовий характер, і за його межами, де вона має характер запобіжної діяльності [6, 102-103]. Виходячи з наведеного, предметом нашого дослідження є кримінологічне запобігання, здійснюване правоохоронними органами у вузькому розумінні цього поняття, а саме ОВС, прокуратури, податкової міліції, служби безпеки і митної служби.

Кримінологічний аспект діяльності органів криміна-

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

льної юстиції складає діяльність різного характеру, яка здійснюється здебільшого поза межами кримінального судочинства, зокрема, у рамках виявлення причин і умов, що сприяли вчиненню злочинів.

Як зазначає О.М. Литвинов, на підставі раніше висловлених висновків деяких учених про сутність, структуру і системний характер названої діяльності можна з упевненістю зазначити, що кримінологічне запобігання є одним з основних напрямків діяльності органів кримінальної юстиції, і здійснюється останніми за наступними ознаками: вона здійснюється на основі неухильного дотримання принципів запобіжної діяльності; її метою є забезпечення дотримання правил поведінки, установлених законом про кримінальну відповідальність; є по суті комплексним утворенням, що поєднує різні елементи, які діють на єдиній правовій, політичній, науковій і, частково, організаційній основі; пов'язана з використанням спеціальних знань, умінь і навичок; містить у собі не тільки діяльність, а й організаційні, матеріальні та інші аспекти цієї діяльності, тобто її зовнішню структуру і матеріально-ресурсну базу; вимагає витрат визначених соціальних ресурсів, що йдуть на усунення негативних і розвиток позитивних тенденцій; здійснюється з урахуванням особливостей реальної соціальної обстановки [7, 21].

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що кримінологічне запобігання є складовою протидії злочинності і цілеспрямованою діяльністю з виявлення й усунення причин і умов учинення злочинів. При цьому, зазначена діяльність у функціональному аспекті є одним з напрямків правоохоронної діяльності.

У процесі правоохоронної діяльності органи кримінальної юстиції здійснюють кримінологічне запобігання, тобто цілеспрямовано займаються, з одного боку, виявленням і усуненням причин і умов учинення окремих груп, видів і конкретних злочинів, а з іншого - боротьбою зі злочинністю як з негативним соціальним явищем. Основу надійної і компетентної діяльності різних державних органів, також і тих, що здійснюють кримінологічне запобігання злочинності, складає ефективне нормативно-правове регулювання. Необхідність правового регулювання протидії злочинності зумовлена наявністю наступних найважливіших обставин: така діяльність через свою специфіку може обмежувати права і свободи людини, тому вона повинна здійснюватися чітко в межах закону, що є найважливішою гарантією забезпечення конституційних прав і свобод громадян; право впливає на відносини, що складаються у сфері запобігання та боротьби зі злочинністю.

На думку С.С. Алексєєва, правове регулювання діяльності правоохоронних органів у сфері кримінологічного запобігання характеризується наявністю двох взаємозалежних елементів: нормативно-правової й індивідуально-правової регламентації. Нормативно-правовий елемент включає розроблення і закріплення загальних, формально визначених правил поведінки. Він покликаний забезпечувати єдиний порядок регулювання суспільних відносин [8, 145], що складають зміст діяльності ОВС та інших правоохоронних органів у сфері запобігання злочинам шляхом створення, зміни чи скасування правових норм, визначення сфери їх дії і суб'єктів реалізації. Індивідуально-правова регламентація полягає в прийнятті владних індивідуально-правових рішень на основі загальних правил для вирішення конкретних юридичних ситуацій, із чим не можна не погодитись.

Як зазначають вчені Академії управління МВС Росії,

правова основа діяльності правоохоронних органів, що здійснюють кримінологічне запобігання, є ніщо інше як сукупність взаємозалежних нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в цій сфері з метою їх упорядкування, охорони і вдосконалення відповідно до суспільних вимог. Основне призначення цих актів - регламентувати організацію системи ОВС та інших правоохоронних органів, що здійснюють кримінологічне запобігання, і забезпечувати її ефективне функціонування [9, 28-29], із чим ми згодні. Отже, юридичні норми, що містяться в цих нормативно-правових актах, повинні регламентувати: організацію вказаної системи, тобто її основні завдання, принципи діяльності, структуру, місце цієї системи в державному механізмі; основні напрямки діяльності правоохоронних органів, що здійснюють кримінологічне запобігання; права й обов'язки суб'єктів, які здійснюють управлінську, правозастосовну і контрольно-наглядову діяльність, порядок використання наданих їм сил, форм, методів, коштів; порядок взаємодії з іншими державними і недержавними установами, що не входять до цієї системи [10, 10-11].

Організація діяльності правоохоронних органів у сфері кримінологічного запобігання, як об'єкт нормативно-правового регулювання, припускає наявність: кола спеціальних суб'єктів (суб'єктів боротьби зі злочинністю; вольової поведінки суб'єктів відносин у процесі функціонування відповідної системи; об'єктів впливу правоохоронних органів, що здійснюють кримінологічне запобігання та з якими пов'язана поведінка суб'єктів цих відносин; різних юридичних фактів, що викликають виникнення, зміну чи припинення конкретних відносин; різних юридичних засобів, за допомогою яких організовується і функціонує сама система ОВС та інших правоохоронних органів, що здійснюють кримінологічне запобігання злочинності.

Правове регулювання будь-яких відносин, також і тих, що складаються у сфері запобігання і боротьби зі злочинністю, є найбільш ефективним способом організації і управління ними. Воно здійснюється за допомогою законодавчих і інших правових актів держави, в яких містяться вимоги до поведінки учасників таких відносин. Залежно від правосуб'єктності державних органів, що приймають нормативно-правові акти, вони мають різну юридичну силу і межі їх дії. Систему законодавчих актів, що визначають завдання, функції і повноваження органів, для яких кримінологічне запобігання є основним обов'язком, складають: Конституція України як Основний закон нашої держави, Закони України "Про прокуратуру", "Про міліцію", "Про Службу безпеки України", "Про державну податкову службу в Україні", Митний кодекс України та ін.

Визначальне значення для формування правових основ діяльності ОВС та інших правоохоронних органів, що здійснюють запобігання злочинам, має Конституція України [11].

Це основний нормативно-правовий акт, що має найвищу юридичну силу. Конституція України, у першу чергу, визначила юридичну базу гарантій законності. А саме установила, що всі державні органи, також ОВС, їх посадові особи, об'єднання громадян і інші суб'єкти права повинні діяти в межах Конституції України і відповідно до законів України (ст. 6); громадянам гарантується право звертатися до суду по захист своїх конституційних прав і свобод (ст. 8); прокуратурі надається право здійснювати нагляд за виконанням законів органами, що

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

здійснюють оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство (п. 3 ст. 121). Істотну роль у розрізі правового регулювання запобігання злочинам відіграє й норма, відповідно до якої ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством, а органи державної влади й органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише в межах своїх повноважень і засобами, передбаченими Конституцією і законами України (ст. 19). Крім того, Конституція України в загальному вигляді визначила систему органів законодавчої, виконавчої і судової влади, повноваження державних органів з керування відповідними сферами життєдіяльності, а також пріоритетні напрямки розвитку держави і суспільства, права та свободи громадян, матеріальні і духовні цінності, що підлягають захисту: конституційний лад держави, його суверенітет, адміністративно-територіальну організацію та ін. Розглянемо нормативно-правові акти, що регулюють діяльність ОВС та інших органів, які входять до кримінальної юстиції, а також визначальну систему їх організації. Так Закон України "Про міліцію" від 20 грудня 1990 р. у ст. 2 визначив, що до основних завдань міліції належить: гарантування особистої безпеки громадян; захист їхніх прав і свобод, законних інтересів; запобігання правопорушенням і їх припинення; охорона і забезпечення суспільного порядку; виявлення і розкриття злочинів та осіб, які їх вчинили; гарантування безпеки дорожнього руху; захист власності від злочинних посягань; виконання кримінальних покарань і адміністративних стягнень; участь у наданні соціальної і правової допомоги громадянам, сприяння в межах своєї компетенції державним органам, підприємствам, установам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків [12]. Відповідно до ст. 2 Закону України "Про Службу безпеки України" її основними завданнями є: запобігання, виявлення, припинення і розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції й організованої злочинної діяльності у сфері управління й економіки, інших протиправних дій, що створюють безпосередню загрозу життєво важливим інтересам України [13]. Відповідно до ст. 2 Закону України "Про державну податкову службу в Україні" у структурі Державної податкової адміністрації України створені й функціонують спеціальні підрозділи по боротьбі з податковими правопорушеннями (податкова міліція), на які покладені завдання із запобігання злочинам і іншим правопорушенням, що належать до їх компетенції, та їх розкриття, припинення, а також здійснення провадження по справах про адміністративні правопорушення [14]. Відповідно до ст. 11 Митного кодексу України одним з основних завдань Державної митної служби України є контроль за виконанням митного законодавства, захист економічних інтересів України, здійснення разом з іншими органами державної влади заходів із захисту інтересів прав споживачів товарів, створення сприятливих умов для прискорення товарообігу і пасажиропотоку через митний кордон України, а також боротьба з контрабандою й іншими порушеннями митних правил [15]. Одним з основних завдань підрозділів державної Прикордонної служби України є боротьба з незаконною міграцією. Згідно зі ст. 1 Закону України "Про державну Прикордонну службу України" вказані підрозділи забезпечують, крім іншого, також і захист населення та його власності від злочинних посягань у всіх формах [16].

Отже, можна зазначити, що для органів криміналь-

ної юстиції характерне однакове нормативно-правове визначення основних завдань діяльності, що лежать у площині проблематики запобігання і боротьби зі злочинністю.

Інші важливі питання організації і здійснення діяльності ОВС та інших правоохоронних органів у сфері запобігання злочинам зазначені в ряді законів, що присвячені загальним питанням організації і функціонування відповідної системи. Згідно зі ст. 5 Закону України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю" у структурі Міністерства внутрішніх справ і Служби безпеки України створюються спеціальні підрозділи по боротьбі з корупцією й організованою злочинністю, на які безпосередньо покладені завдання по боротьбі з організованою злочинністю і корупцією в різних сферах життєдіяльності суспільства. Ці суб'єкти (спеціальні підрозділи) займають особливе місце в системі органів, що здійснюють кримінологічне запобігання, оскільки вони мають широке коло спеціальних повноважень по здійсненню ОРД. Це пов'язано з особливою небезпекою злочинів, що вчиняються організованими злочинними угрупованнями шляхом установаження корумпованих зв'язків з державними службовцями і посадовими особами, чим заподіюється значна шкода людині, суспільству, державі. Так з метою встановлення контролю над організованою злочинністю, її локалізації, нейтралізації і ліквідації, а також усунення причин і умов існування організованої злочинності такі спеціальні підрозділи наділені цілим рядом додаткових повноважень, крім тих [17], що зазначені в ст.ст. 8-9 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" від 18 лютого 1992 р. [18].

Цим законом указані підрозділи наділені наступними правами: за матеріалами ОРД подавати до суду заяви про скасування реєстрації і припинення діяльності суб'єктів підприємництва, а також подавати до суду позови про визнання недійсними угод у порядку, установленому чинним законодавством України; одержувати від банків, кредитних, митних, фінансових і інших установ, підприємств, організацій, незалежно від форми власності, інформацію і документи про їх операції, рахунки, внески, внутрішні і зовнішні економічні угоди фізичних і юридичних осіб; у випадку загрози знищення, утаювання чи втрати предметів і документів, що можуть бути використані при розкритті та розслідуванні злочинної діяльності, накладати арешти на кошти та інші цінності фізичних і юридичних осіб; вилучати предмети і документи зі складанням відповідного акта; залучати до співробітництва учасників організованих злочинних угруповань, що можуть бути частково чи повністю звільнені від кримінальної відповідальності і ін. (ст.ст. 12-15) [17].

Отже, основу правового регулювання діяльності ОВС та інших правоохоронних органів по запобігання злочинам складають загальні і спеціальні закони, що регулюють найбільш важливі суспільні відносини в організаційній, управлінській і правоохоронній сферах.

Що стосується підзаконних нормативно-правових актів, то їх основне призначення полягає в конкретизації законодавчих положень. На цьому рівні правову основу діяльності правоохоронних органів, що здійснюють кримінологічне запобігання, насамперед, складають: укази і розпорядження Президента України (наприклад, Указ Президента України від 31 січня 2006 р. № 80/2006 "Про єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі зло-

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

чинністю”) [19]; постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України (наприклад, розпорядження КМУ від 1 березня 2006 р. № 116-р, яким затверджено Концепцію “Комплексної програми запобігання правопорушень на 2006-2008 роки”) [20]; відомчі нормативно-правові акти (наприклад, Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Положення про запобігання правопорушень, пов’язаних із здійсненням службової діяльності працівниками митної служби України” від 24 травня 2004 року № 380) [21].

На рівні міжнародних правових актів (міждержавних угод, двосторонніх договорів) наша держава узгоджує положення міжнародного права з нормами національного законодавства.

Виходячи з викладеного, треба зазначити ряд перспективних напрямків у вдосконаленні нормативно-правового регулювання місця і ролі ОВС та інших правоохоронних органів у сфері кримінологічного запобігання. Правова основа цієї діяльності повинна перебувати в такому стані, що максимально сприяв би ефективному регулюванню суспільних відносин у досліджуваній сфері. Досягнення стану нормативно-правового регулювання таких відносин можливе лише за умови його відповідності потребам захисту інтересів суспільства, держави, особистості; достатньої повноти, стабільності законодавства і відсутності суперечностей у нормативному регулюванні.

Як зазначає В.В. Коваленко, мета і завдання діяльності ОВС, та тих, що входять до кримінальної юстиції, визначені в законодавстві України. Водночас, необхідність істотного підвищення ефективності їх діяльності ставить на порядок денний питання про чітке розмежування їх функцій і компетенції, що, у свою чергу, зумовлює завдання оптимізації структурної організації системи. Крім цього, сучасний стан правової основи діяльності ОВС та інших правоохоронних органів характеризується визначеною недосконалістю законодавства, відсутністю офіційно визнаної концепції розвитку нормативно-правової бази, що стосується організації і функціонування системи запобігання злочинам, роз’єднаністю суб’єктів, невиправданим дублюванням окремих функцій, недостатнім рівнем взаємодії і координації їх діяльності [22, 15]. Ситуація сьогодення зумовлює необхідність чіткої й ефективної нормативно-правової регламентації суспільних відносин у сфері діяльності ОВС та інших правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю; прийняття необхідних законодавчих актів, застосування інших заходів з удосконалення її правової основи; усунення суперечностей, що можуть бути використані в злочинних схемах і технологіях. Однак на практиці ця вимога, як правило, чи ігнорується, чи залишається поза увагою. Мета і завдання органів, що досліджуються, розглядаються як різні категорії, але без визначення їх відмінностей; опис завдань підмінюється описом функцій, також без визначення розбіжностей між ними, і здебільшого вони навіть ототожнюються. Ця невизначеність призводить до некоректності у визначенні конкретних завдань, функцій і повноважень ОВС та інших розглянутих правоохоронних органів. У зв’язку із цим є актуальними висновки О.М. Бандурки та Л.М. Давиденка, які зазначають, що важливим напрямком розвитку оптимальної організаційної структури органів кримінальної юстиції служитиме перебування задіяних суб’єктів у раціональну, динамічну, скоординовану систему, в якій кожний з її елементів здійснював би

визначені завдання, необхідні для досягнення загальної мети - суттєвого зменшення рівня злочинності. Для цього необхідно, щоб завдання, поставлені перед різними органами, що здійснюють боротьбу зі злочинністю, набір управлінських функцій, покликаних здійснювати вирішення таких завдань, були чітко і повно встановлені та входили до їх компетенції [23, 279]. Нормативно-правове регулювання організації і функціонування системи кримінологічного запобігання повинно співвідноситися не тільки із соціально-політичними орієнтирами, а й враховувати тісний взаємозв’язок між правами й обов’язками, наданими ОВС та іншим правоохоронним органам, тому що від обсягу прав прямо залежить реалізація обов’язків указаними органами. Штучне збільшення обсягу прав і обов’язків на практиці знову таки може призвести до дублювання діяльності, виходу її за рамки відповідної компетенції, паралізування окремих ділянок оперативно-службової діяльності. На сьогодні, при розмежуванні функцій суб’єктів запобігання злочинності, існує ряд проблем і суперечностей, зумовлених відсутністю точності у визначенні окремих сфер діяльності різних суб’єктів боротьби з окремими видами злочинів. На наш погляд, ці проблеми частково могли б бути вирішені з прийняттям Закону України “Про запобігання злочинам” [24, 324-338], декілька проектів яких перебувають на розгляді відповідних комітетів Верховної Ради України ще з 1995-1996 рр.

Отже, удосконалення функціонування системи ОВС та інших правоохоронних органів у сфері кримінологічного запобігання може бути досягнуте шляхом забезпечення такого стану нормативно-правового регулювання, при якому поряд з максимально ефективним виконанням поставлених перед ними завдань не порушується рівновага системи в бік збільшення карного впливу і розширення меж примусу.

У рамках цього дослідження на сьогодні можуть бути виділені такі актуальні напрями: активізація роботи з усунення прогалин у чинному законодавстві; забезпечення його відповідності Конституції України та міжнародним і європейським стандартам; більш чітке розмежування і конкретизація компетенції ОВС та інших правоохоронних органів; розроблення і реалізація механізмів захисту найуразливіших сфер громадського життя; оптимізація роботи всіх ланок (компонентів) системи; подальший розвиток організаційних основ співробітництва різних суб’єктів, також і на міжнародному рівні. Водночас, підняті проблеми потребують подальшого дослідження або наукового вивчення.

Література

1. Скаун О.Ф. Теория государства и права: Учебник. - Х.: Консум; Ун-т внутр. дел, 2000. - С. 52.
2. Аврутин Ю.Е. Полиция и милиция в механизме обеспечения государственной власти в России: теория, история, перспективы. - СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. - С. 73-86.
3. Організація судових та правоохоронних органів / За ред. І.Є. Марочкина, Н.В. Сібільової, О.М. Толочка. - Х.: Право, 2000. - С. 10.
4. Бандурка А.М., Бессмертный А.К. Судебные и правоохранительные органы Украины. - Х.: Ун-т внутр. дел, 1999. - С. 8.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України // Відомості Верховної Ради. - 1994. - № 11. - Ст. 50.
6. Бандурка А.М., Давиденко Л.М. Преступность в

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

Украине: причины и противодействие: Монография. - Х.: Основа, 2003. -- С. 102-103.

7. Литвинов А.Н. Предупреждение преступлений и правонарушений. Профилактическая работа с населением: Научно-практическое пособие. - М.: Юркнига, 2004. - С. 21.

8. Алексеев С.С. Теория права. - М.: БЕК, 1994. - С. 145.

9. Организация деятельности органов внутренних дел по предупреждению преступлений: Учебник для слушателей Академии управления МВД России / Под ред. В.Д. Малкова, А.Ф. Токарева. - М., 2000. - С. 28-29.

10. Информационное обеспечение противодействия организованной преступности: Сб. науч. статей / Под ред. М.Ф. Орзиха, В.Н. Дремина. - Одесса: Феникс, 2003. - С. 10-11.

11. Конституція України: Офіційне видання Верховної Ради України. - К., 1996.

12. Про міліцію: Закон України // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - № 4. - Ст. 20.

13. О Службе безопасности Украины: Закон Украины // Ведомости Верховной Рады Украины. - 1992. - № 27. - Ст. 382.

14. Про державну податкову службу в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 15. - Ст. 84.

15. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 38-39. - Ст. 288.

16. Про державну Прикордонну службу України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 27. - Ст. 208.

17. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 35.

18. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон

України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. - № 22. - Ст. 303.

19. Про єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю: Указ Президента України від 31 січня 2006 року № 80/2006.

20. Про затвердження концепції Комплексної програми запобігання правопорушень на 2006-2008 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 березня 2006 року № 116-р // Офіційний вісник України. - 2006. - № 10 (22.03.2006). - Ст. 636.

21. Про затвердження Положення про запобігання правопорушень, пов'язаних зі здійснення службової діяльності працівниками митної служби України: Наказ Державної митної служби України від 24 травня 2004 року № 380 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 28 (30.07.2004). - Ч. 2. - Ст. 1930.

22. Коваленко В.В. Організація запобігання економічної злочинності в Україні: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07. - Х.: НУВС, 2004. - С. 15.

23. Правовая основа обеспечения национальной безопасности Российской Федерации: Монография / Ю.И. Авдеев, С.В. Аленкин, В.В. Алешин и др.; Под ред. А.В. Опалева. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. - С. 279.

24. Бандурка А.М., Давыденко Л.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: Монография. - Х.: Основа, 2003. - С. 324-338.

Юхно О.О.

*кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ
Надійшла до редакції 09.02.2009*